

Kan automatiska platserbjudanden öka förskoledeltagandet?

Erfarenheter från en reform riktad
mot nyanlända

Caroline Hall

Erica Lindahl

Olof Rosenqvist

Kan automatiska platserbjudanden öka förskoledeltagandet?^a

Erfarenheter från en reform riktad mot nyanlända

av

Caroline Hall^b, Erica Lindahl^c och Olof Rosenqvist^d

2025-10-13

Sammanfattning

Barn i Sverige har rätt till 15 timmar gratis förskola per vecka från och med hösten det år de fyller tre. Ungefär 95 procent av alla barn i åldern 3–5 år är inskrivna i förskolan, men bland barn med utländsk bakgrund, särskilt nyanlända, är deltagandet lägre. Samtidigt visar forskning att förskolan gör särskild skillnad för barn med utländsk eller svag socioekonomisk bakgrund. Åtgärder som kan öka dessa barns deltagande har därmed potential att förbättra deras resultat i skolan och utfall på arbetsmarknaden. I denna rapport utvärderar vi en reform från 2023 som innebär att kommuner ska erbjuda alla 3–5-åringar i nyanlända familjer en reserverad plats i allmän förskola, även om föräldrarna inte ansökt om en plats. Vi studerar 3–5-åringar som inte var inskrivna i förskolan våren 2023 (då erbjudandena skickades ut) och jämför andelen inskrivna hösten 2023 i två grupper: nyanlända familjer och övriga. När denna skillnad i inskrivningsgrad sätts i relation till motsvarande skillnad under tidigare år syns en statistiskt säkerställd ökning bland barn i nyanlända familjer. Som en följd av erbjudandena ökar andelen som börjar i förskolan till hösten från 29 till 34 procent.

^a Denna rapport är en sammanfattning av den engelska forskningsuppsatsen Hall m.fl. (2025). Vi är tacksamma för kommentarer från Krzysztof Karbownik, Sara Roman, Olof Åslund och seminariedeltagare vid IFAU och UIL Urban Lab HEFUU-konferensen 2025.

^b caroline.hall@ifau.uu.se, IFAU, Uppsala Center for Labor Studies.

^c erica.lindahl@ifau.uu.se, IFAU, Uppsala Center for Labor Studies.

^d olof.rosenqvist@ifau.uu.se, IFAU, Uppsala Center for Labor Studies.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Bakgrund	5
2.1	Förskolan i Sverige.....	5
2.2	Erbjudande om reserverade platser till nyanlända.....	6
3	Data.....	8
4	Analysmetod.....	11
5	Resultat	12
5.1	Känslighetsanalys	14
5.2	Effekter i olika grupper.....	17
6	Kan enbart information öka deltagandet?.....	18
7	Slutsatser.....	20
	Referenser	22

1 Inledning

I många länder, inklusive Sverige, har skolan en kompensatorisk uppgift, dvs. att kompensera för skillnader i förutsättningar som kan härledas till barns bakgrund och hemmiljö. Forskning har dock pekat på att det kan vara svårt att senare kompensera för stora skillnader i miljö och grad av stimulans under barns tidiga år, vilket har satt fokus på behovet av tidiga insatser (Cunha och Heckman 2007; Heckman 2007). I linje med detta har förskolans roll i många länder vuxit och förändrats, från ett fokus på att erbjuda barnomsorg till arbetande föräldrar till att verka för social och kognitiv utveckling för alla barn på basis av beprövade pedagogiska metoder och arbetssätt. I Sverige infördes exempelvis allmän förskola från fyra års ålder 2003 och senare från tre års ålder 2010 (Prop. 2008/09:115). Den allmänna förskolan innebär att alla barn har rätt till 15 timmar avgiftsfri förskola per vecka oberoende av om föräldrarna yrkesarbetar eller inte. Alla familjer utnyttjar dock inte rätten till allmän förskola vilket begränsar förskolans kompenserande inverkan.

Hur ett barns kognitiva och sociala utveckling påverkas av att gå i förskola beror i stor utsträckning på vilken miljö barnet skulle möta om han eller hon inte var i förskolan. Beroende på familjesituationen, föräldrarnas egenskaper och förtrogenhet med landets språk kan alternativet till förskola vara bättre eller sämre än att vara i förskolan. Här finns det naturligtvis stora individuella variationer men tidigare forskning från andra länder har ändå funnit tydliga genomsnittliga skillnader mellan grupper: barn med utländsk eller svag socioekonomisk bakgrund gynnas mer av att gå i förskola än andra barn i termer av framtida skolresultat (Cornelissen m.fl. 2018; Dietrichson m.fl. 2020; Duncan m.fl. 2023). Samtidigt är det just dessa barn som deltar i förskolan i minst utsträckning (Cornelissen m.fl. 2018; Corazzini m.fl. 2021; SOU 2020:67; OECD 2025). Åtgärder som kan öka förskoledeltagandet bland barn med utländsk eller svag socioekonomisk bakgrund har därmed potential att bidra till mer likvärdiga livschanser.

I denna rapport utvärderar vi en reform specifikt riktad mot att öka deltagandet i förskola bland barn i nyanlända familjer. Enligt den nya lagstiftningen, som tillämpades för första gången inför höstterminen 2023, ska kommuner reservera en plats i allmän förskola till 3–5-åringar i nyanlända familjer även om föräldrarna inte ansökt om plats. Nyanlända familjer får sedan erbjudande om att ta den reserverade platsen.⁵ Åtgärden bygger på antagandet att den lägre inskriv-

⁵ Lagstiftningen föreskriver också att kommuner ska arbeta uppsökande och ge information om förskolan till *alla* föräldrar med 3–5-åringar som inte går i förskolan. Rapportens fokus är att skatta effekter av de särskilda platserbjudandena, men vi återkommer till frågan om informationens betydelse i avsnitt 6.

ningsgraden bland barn i nyanlända familjer till viss del beror på informationsbrist och/eller administrativa hinder (exempelvis att det kan uppfattas som krångligt att ansöka om plats).

För att skatta effekten av de särskilda platserbjudandena studerar vi 3–5-åringar som *inte* var inskrivna i förskolan våren 2023 (då erbjudandena inför hösten skickades ut) och jämför sedan andelen inskrivna hösten 2023 i två grupper; barn i nyanlända familjer och övriga barn. Vi gör också motsvarande jämförelser under åren före reformen för att kunna bedöma om skillnaden i förskoledeltagande hösten 2023 skiljer sig på ett avgörande sätt från motsvarande skillnader tidigare år. Formellt använder vi den statistiska analysmetoden *skillnad-i-skillnader* och finner en statistiskt säkerställd ökning av inskrivningsgraden i förskola till följd av den nya policyn om erbjudande av reserverade platser. Våra skattningar indikerar att reformen ökade andelen som börjar i förskolan nästkommande höst med ungefär 5 procentenheter, från 29 till 34 procent. Det ska samtidigt påpekas att den statistiska osäkerheten kring effektens exakta storlek är ganska stor; ett 95-procentigt konfidensintervall runt skattningen omfattar effektstorlekar från 1,6 till 8,3 procentenheter. Vidare analyser visar att det är just själva platserbjudandet snarare än informationen som följer med erbjudandet som leder till att fler barn börjar i förskolan. Resultaten tyder på att det inte är tillräckligt att bara informera om rätten till förskola för att öka deltagandet.

Att erbjudanden om en reserverad plats har en positiv effekt kan förstås utifrån tidigare studier om betydelsen av hur val och erbjudanden presenteras för att ”knuffa” (”nudge”) individer i riktning mot att göra samhällsekonomiskt önskvärda val (Jachimowicz m.fl. 2019). I detta fall handlar det om att få barn som troligen skulle gynnas av förskola att faktiskt börja. En reserverad plats kan bland nyanlända uppfattas som en rekommendation från samhället om att 3-åringar bör gå i förskola (McKenzie m.fl. 2006) eller åtminstone som att det är den rådande normen i samhället (Davidai m.fl. 2012). Även hur valet utformas kan ha betydelse: när ett barn erbjuds en reserverad plats konfronteras föräldrarna med valet att välja bort den, vilket är en annorlunda situation jämfört med om de aktivt måste söka en plats som de inte nödvändigtvis uppfattar som värdefull.

Det bör noteras att en majoritet av familjerna som fick erbjudandet, ungefär 66 procent, trots allt inte tog platsen i anspråk. Administrativa hinder kan alltså bara förklara en mindre del av det lägre förskoledeltagandet bland nyanlända. Det pekar mot att kvarvarande skillnader, åtminstone delvis, kan förklaras av preferenser för att inte ha barnen i förskolan. Det är självklart svårt att veta anledningarna till sådana preferenser men tidigare kvalitativ forskning har pekat på kulturella normer och lägre förtroende för institutioner som möjliga förklaringar (se t.ex. Vesely 2013; Garvis 2021; Shomary 2022).

Rapporten har följande struktur: I avsnitt 2 ger vi först en allmän bakgrund till det svenska förskolesystemet för att sedan i detalj beskriva den nya lagstiftningen kring kommuners skyldigheter vad gäller särskilda platserbjudanden till nyanlända och uppsökande informationskampanjer (Prop. 2021/22:132). Datamaterialet som används i studien beskrivs i avsnitt 3 och sedan följer en genomgång av den statistiska analysmetoden i avsnitt 4. Vi redovisar resultaten i avsnitt 5 och diskuterar de underliggande mekanismerna i avsnitt 6. Avsnitt 7 avslutar rapporten med en sammanfattning och slutsatser.

2 Bakgrund

2.1 Förskolan i Sverige

Kommunerna ansvarar för förskoleverksamheten i Sverige, även om själva utförandet kan ske i både kommunal och privat regi. Verksamheten i förskolan regleras av förskolans läroplan. Kommunen har en skyldighet att tillhandahålla en förskoleplats från och med ett barns ettårsdag om barnets föräldrar arbetar, studerar, söker jobb eller är föräldralediga med ett syskon.⁶ Från och med höstterminen det år de fyller tre har *alla* barn rätt till 525 avgiftsfria förskoletimmar per år, vilket motsvarar 15 timmar per vecka under skolans terminer (så kallad allmän förskola). Denna rätt gäller alltså även när föräldrarna saknar sysselsättning och det därmed inte föreligger något barnomsorgsbehov. Grundtanken bakom den allmänna förskolan från tre års ålder är att barns utveckling gynnas av att delta i förskolans pedagogiska verksamhet och att alla därför bör ha rätt till flera års deltagande innan den numera obligatoriska förskoleklassen tar vid (Prop. 2008/09:115).

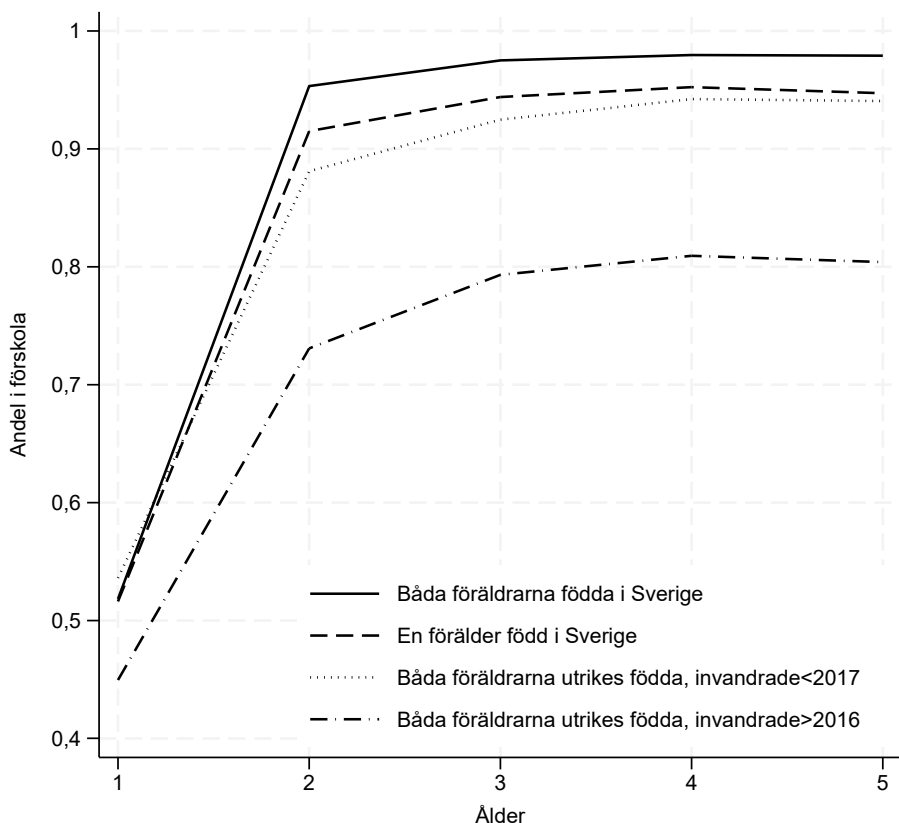
Förskolan är helt frivillig och för att få en plats krävs en ansökan från föräldrarna. Ansökningar skickas typiskt sett in via kommunernas elektroniska ansökningssystem. När man ansöker ombeds man rangordna de aktuella friskolealternativen samt uppgge uppgifter om sysselsättning och inkomst. Ansökan behöver i normalfallet komma in minst fyra månader före önskad start för att en plats från och med startdatumet ska vara garanterad.

Figur 1 visar hur stor andel av barnen i olika åldrar som var inskrivna i förskolan hösten 2022. Inskrivningsgraden för barn vars båda föräldrar är födda i Sverige är mycket hög, ungefär 95 procent, redan från två års ålder. Om barnet bara har en förälder som är född i Sverige är deltagandet något lägre men fort-

⁶ Hur många timmar per vecka ett barn har rätt att vara på förskolan beror på omfattningen av föräldrarnas arbete och studier. Arbetslösa eller föräldralediga föräldrar har rätt att ha sitt barn på förskolan minst 15 timmar per vecka.

farande högt. När båda föräldrarna är utrikes födda är inskrivningsgraden lägre, men föräldrarnas vistelsetid i Sverige har stor betydelse. Andelen som deltar i förskolan är framför allt lägre när föräldrarna har invandrat under de senaste fem åren. Här når andelen bara upp till 80 procent även för de barn som har rätt till allmän förskola (dvs. är i åldern 3–5 år).

Figur 1 Inskrivning i förskola efter ålder och föräldrarnas invandningsbakgrund



Not: Figuren visar förskoledeltagandet hösten 2022 bland barn, födda 2017–2021, som var folkbokförda i Sverige den 31 december 2022. Figuren baseras på egna beräkningar utifrån registerdata.

2.2 Erbjudande om reserverade platser till nyanlända

År 2022 gjordes en ändring i skollagen (Prop. 2021/22:132) som innebär att kommuner måste arbeta aktivt för att få fler barn i åldern 3–5 år att börja i förskolan. Den nya lagstiftningen tillämpades för första gången inför hösten 2023. Kommuner ska dels arbeta uppsökande och ge information om förskolan (t.ex. om rätten till förskola och fördelarna med deltagande) till *alla* föräldrar med

3–5-åringar som inte är inskrivna i förskolan, dels skicka ut erbjudanden om en reserverad plats i allmän förskola till 3–5-åringar i nyanlända familjer även om föräldrarna inte ansökt om plats. Denna rapport fokuserar främst på den del av lagstiftningen som berör platserbjudandena till nyanlända familjer, men vi återkommer till frågan om informationens betydelse i avsnitt 6. Eftersom ej inskrivna 3–5-åringar som *inte* fick platserbjudandet kommer att utgöra kontrollgruppen i vår undersökning är det viktigt att komma ihåg att informationskampanjen träffade även denna grupp. Kontrollgruppen är på så sätt inte helt opåverkad av reformen utan vi kommer att undersöka om ett erbjudande om en reserverad plats ger en större effekt på förskoleinskrivning än att bara vara föremål för en informationskampanj.⁷

Erbjudanden om en reserverad plats till barn i nyanlända familjer ska skickas ut inför hösten det år då barnet fyller tre och upprepas efterföljande år om barnet fortfarande inte är inskrivet i förskolan (givet att barnet fortfarande räknas till kategorin nyanländ). Inför hösten 2023 var det barn födda 2018–2020 som kunde komma i fråga för erbjudande om en reserverad plats. Erbjudandena ska skickas ut till utrikes födda barn och till barn födda i Sverige med utrikes födda föräldrar som invandrat till Sverige under de senaste fem åren.⁸ När det gäller skrivningen om invandring under de senaste fem åren gör de kommuner vi har varit i kontakt med tolkningen att man ska räkna fem år bakåt från den 1 januari innevarande år. För 2023 års omgång av de särskilda platserbjudandena innebär den tolkningen att båda föräldrarna ska ha invandrat efter den 1 januari 2018 för att familjen ska kategoriseras som nyanländ och få platserbjudandet.

Lagen föreskriver att kommunerna ska erbjuda och reservera en plats till hösten och att erbjudandet ska skickas till föräldrarna senast tre månader före det föreslagna startdatumet. Detta innebär att kommuner har vissa frihetsgrader och att startdatum och tidpunkt för utskick av erbjudandena kan variera mellan kommuner. De flesta kommuner bör dock rimligen ha skickat ut erbjudanden under perioden april–maj med startdatum i augusti eller september. Även om det inte inkommer något svar på ett erbjudande är kommunen skyldig att hålla platsen reserverad till och med en månad efter erbjudandets startdatum. Om barnet som fått platserbjudandet dyker upp på förskolan under denna period kan platsen tas i anspråk även om det inte inkommit något tidigare svar på erbjudandet.

⁷ Våra resultat tyder dock på att effekten av att bara få information är nära noll vilket innebär att reformens påverkan på kontrollgruppen i praktiken är av mindre betydelse (se avsnitt 6).

⁸ I de (få) fall utrikes födda barn har åtminstone en vårdnadshavare som är född i Sverige kan dock kommunen, med stöd i lagtexten, göra bedömningen att det är uppenbart obehövt att erbjuda en plats.

3 Data

För att skapa våra analysdata kombinerar vi data på individnivå för åren 2015–2023 från olika register tillhandahållna av SCB. Registren går att samköra med hjälp av anonymiserade personnummer. Från registret STATIV får vi information om vilka som är folkbokförda i Sverige den 31 december ett givet år. Registret innehåller också detaljerade uppgifter kopplade till invandring, exempelvis grund för bosättning. Invandringsdatum, dvs. det datum då en invandrad person folkbokförs i Sverige, hämtar vi dock från migrationsregistret.⁹ Med hjälp av Flergenerationsregistret kan vi vidare koppla samman barn och föräldrar samt lägga till information om födelseår och födelseland för både barn och föräldrar. Socioekonomiska uppgifter om föräldrarna, såsom utbildningsnivå och inkomster, hämtar vi från LISA-registret. Slutligen använder vi information från Förskoleregistret som är tillgängligt för åren 2014–2023 och består av en lista över inskrivna barn den 15 oktober respektive år. Genom att samköra uppgifterna ovan med data från Förskoleregistret kan vi observera hur stor andel av de folkbokförda barnen i åldern 3–5 år som är inskrivna i förskolan. Registret innehåller också en variabel som anger barnets inskrivningsdatum i förskolan. Inskrivningsdatumet är viktigt för vår analys eftersom vi behöver kunna identifiera barn som *inte* var inskrivna i förskolan våren 2023 då plats-erbjudandena inför hösten skickades ut.

Vi ställer upp ett antal kriterier för att ett barn ska ingå i vår studiepopulation. Det första kriteriet är att barnet ska vara folkbokfört i Sverige den 31 december 2022 och 2023. Barnet ska vidare vara fött 2018, 2019 eller 2020, dvs. fylla tre, fyra eller fem år under 2023. I ett nästa steg begränsar vi urvalet till barn som *inte* fanns med i Förskoleregistret den 15 oktober 2022. Om barnet är med i Förskoleregistret den 15 oktober 2023, får inskrivningsdatumet inte vara före den 1 augusti 2023 eftersom det indikerar att det redan fanns en ansökan i systemet vid tidpunkten för utskicket av platserbjudandena (dvs. april–maj 2023).

Dessa kriterier definierar vår studiepopulation men vi behöver också kategorisera barnen i termer av vilka som fick respektive inte fick ett erbjudande om en reserverad plats. Ett platserbjudande ska skickas om barnet är fött utomlands eller om barnets vårdnadshavare är födda utomlands och det har gått kortare tid än fem år sedan de invandrade till Sverige. Lagtexten (SFS 2022:833) specificerar dock inte exakt från vilket datum femårsgränsen ska räknas, men våra kontakter

⁹ Invandringsdatum anger alltså inte det datum då personen först kom till Sverige vilket kan ha inträffat ganska lång tid innan folkbokföringsdatumet. Asylsökande som befinner sig i Sverige är exempelvis inte folkbokförda under väntan på uppehållstillstånd utan kan folkbokföras, dvs. formellt invandra, först efter det att ett uppehållstillstånd utfärdats.

med olika kommuner indikerar att man i normalfallet har räknat fem år bakåt från den 1 januari 2023. Om båda vårdnadshavarna har invandrat efter den 1 januari 2018 har vi därför i vår analys kategoriserat barnet som mottagare av ett platserbjudande.

För att kunna göra jämförelser med tidigare år då lagen om erbjudande av reserverad förskoleplats inte fanns gör vi motsvarande dataurval och kategorisering (dvs. nyanländ/ej nyanländ) för åren 2015–2022. I Tabell 1 nedan redovisas antalet barn i de två kategorierna för de olika åren. Detta är alltså barn i åldern 3–5 år som *inte* var inskrivna i förskolan under våren respektive år. Vi kan konstatera att antalet barn i nyanlända familjer har minskat stadigt sedan toppnoteringen 2017. Noteringen för 2023 visar att knappt 2 100 barn i nyanlända familjer bör ha fått utskicket med erbjudandet om en reserverad plats inför höstterminen 2023. Det är således ganska få barn som omfattas av policyn vilket innebär utmaningar för den statistiska precisionen vid effektskattningar, i synnerhet om man vill skatta separata effekter för olika grupper (t.ex. pojkar och flickor). Tabellen visar också andelen av barnen som började i förskolan till hösten respektive år. Denna andel varierar mellan ungefär 29 till 49 procent beroende på år och kategori.

Tabell 1 Antalet barn i studiepopulationen, per år och kategori

År	Antal	Nyanlända		Ej nyanlända	
		Andel i förskola (höst)	Antal	Andel i förskola (höst)	
2015	2 508	0,42	12 117	0,33	
2016	2 594	0,43	11 268	0,33	
2017	3 662	0,49	11 010	0,32	
2018	3 317	0,42	10 956	0,31	
2019	2 913	0,35	10 367	0,32	
2020	2 657	0,33	10 337	0,31	
2021	2 346	0,32	10 436	0,32	
2022	2 235	0,29	10 112	0,29	
2023	2 089	0,34	9 965	0,29	

Not: Årtalet anger det år då barnen fyller 3, 4 eller 5 år. Barnen är folkbokförda i Sverige den 31 december året innan samt den 31 december innevarande år. Barnen var inte inskrivna i förskola under våren respektive år. Platserbjudandet skickades ut till barn i nyanlända familjer år 2023.

I Tabell 2 beskriver vi studiepopulationen definierad i Tabell 1 i termer av bakgrundsegenskaper. Tabellen visar genomsnittliga värden för olika variabler separat för nyanlända och ej nyanlända. Som väntat är barn i nyanlända familjer i mycket lägre utsträckning födda i Sverige; 22 procent jämfört med 96 procent

i den andra kategorin.¹⁰ Syrien är det vanligaste ursprungslandet för familjemedlemmar i nyanlända familjer; ungefär 20 procent av föräldrarna är födda i Syrien. Andra vanligt förekommande ursprungsländer (inte listade i tabellen) är Irak och Somalia. I knappt hälften av de nyanlända familjerna har familjemedlemmarna kommit till Sverige som flyktingar/skyddsbehövande eller som anhöriga till en sådan person. Bland övriga familjer (där alltså knappt 60 procent av föräldrarna är födda i Sverige) ligger motsvarande siffra på ungefär 25 procent. Invandring för arbete eller studier är relativt vanligt för föräldrarna i de nyanlända familjerna (ca 25 procent). Den kvarvarande fjärdedelen i gruppen nyanlända består mestadels av personer som invandrat från andra EU-länder.

Föräldrarnas arbetsinkomster och utbildningsnivå är betydligt lägre i nyanlända familjer. 88 procent av mammorna i dessa familjer saknar helt arbetsinkomst jämfört med 51 procent i övriga familjer. Bland nyanlända saknar ungefär 60 procent av föräldrarna gymnasieutbildning medan motsvarande siffra bland övriga är 25 procent.

¹⁰ Om utrikes födda barn har åtminstone en vårdnadshavare som är född i Sverige räknas de inte till kategorin nyanländ vilket förklarar varför inte alla barn i kategorin "Ej nyanlända" är födda i Sverige.

Tabell 2 Medelvärden för bakgrundsvariabler per kategori

Variabel	Nyanlända	Ej nyanlända
<i>Ålder och kön</i>		
Barnets ålder	3,86	3,73
Barnet är en pojke	0,51	0,51
<i>Födelseland</i>		
Barnet är fött i Sverige	0,22	0,96
Mamman är född i Sverige	0,00	0,57
Pappan är född i Sverige	0,00	0,53
Barnet är fött i Syrien	0,13	0,00
Mamman är född i Syrien	0,20	0,03
Pappan är född i Syrien	0,19	0,03
<i>Grund för bosättning</i>		
Barnet är flykting/skyddsbehövande	0,18	0,00
Mamman är flykting/skyddsbehövande	0,23	0,08
Pappan är flykting/skyddsbehövande	0,28	0,13
Barnet är anhörig till flykting/skyddsbehövande	0,20	0,08
Mamman är anhörig till flykting/skyddsbehövande	0,23	0,20
Pappan är anhörig till flykting/skyddsbehövande	0,08	0,11
Mamma har invandrat för arbete/studier	0,24	0,04
Pappan har invandrat för arbete/studier	0,25	0,05
<i>Arbetsinkomster och utbildning</i>		
Mamman har ingen arbetsinkomst	0,88	0,51
Pappan har ingen arbetsinkomst	0,50	0,23
Mammans arbetsinkomst (i tusentals kronor)	22,91	107,61
Pappans arbetsinkomst (i tusentals kronor)	182,20	328,64
Mamman har ej gymnasieutbildning	0,63	0,25
Pappan har ej gymnasieutbildning	0,56	0,26
Mamman har mer än gymnasieutbildning	0,25	0,41
Pappan har mer än gymnasieutbildning	0,29	0,34
Antal barn	24 321	96 568

Not: Studiepopulationen innefattar barn som fyllde 3, 4 eller 5 år under perioden 2015–2023 och som inte var inskrivna i förskolan under våren året i fråga. Nyanlända familjer definieras som familjer som invandrade till Sverige för mindre än 5 år sedan. Arbetsinkomster är omvandlade till 2023 års penningvärde.

4 Analysmetod

För att isolera effekten av erbjudande om en reserverad förskoleplats på sannolikheten att börja i förskolan till hösten använder vi en analysmetod med benämningen *skillnad-i-skillnader*. För varje år i Tabell 1 beräknar vi skillnaden i

andelen som börjar förskolan till hösten mellan barn i nyanlända familjer och barn i övriga familjer. Skillnaden för år 2023, dvs. det år då platserbjudandena till barn i nyanlända familjer för första gången skickades ut, jämförs sedan med skillnaderna för de andra åren för att avgöra om platserbjudandena haft en effekt på förskoledeltagandet. För att ta hänsyn till förändringar i gruppernas sammansättning som potentiellt kan vara relaterade till benägenheten att börja i förskolan inkluderar vi flertalet kontrollvariabler i vår regressionsmodell. Vi kontrollerar bland annat för födelseland, grund för bosättning och föräldrarnas utbildningsnivå och arbetsinkomster (se Hall m.fl. 2025 för den formella regressionsmodellen). Genom att kontrollera för dessa variabler säkerställer vi att en eventuell förändring i relationen mellan att tillhöra kategorin nyanländ och sannolikheten att börja i förskolan till hösten inte drivs av förändringar i exempelvis vilket födelseland som dominerar i gruppen nyanlända.

Genom att skatta en skillnad-i-skillnader-modell är ambitionen att isolera effekten av just erbjudandet om en reserverad förskoleplats på inskrivning i förskolan. Vi fångar ett orsakssamband under antagandet att 2023 års skillnad i andelen barn som börjar förskolan till hösten, mellan barn i nyanlända familjer och barn i övriga familjer, hade varit densamma som tidigare år (givet konstanthållen grupsammansättning) i frånvaro av den nya lagstiftningen. Det är inte möjligt att direkt testa om detta antagande är uppfyllt, men genom att undersöka hur stabil skillnaden mellan de två grupperna var under åren före reformen kan man skaffa sig en uppfattning om hur troligt det är att antagandet är uppfyllt. Om skillnaden mellan de två grupperna i andelen som börjar förskolan till hösten är mer eller mindre konstant under åren före reformen, stärks antagandet att skillnaden hade förblivit densamma 2023 om den nya lagstiftningen inte hade införts. I nästa avsnitt visar vi resultat från en regressionsmodell som på en och samma gång testar metodens underliggande antagande och skattar effekten av platserbjudandena på inskrivning i förskolan.

5 Resultat

Figur 2 nedan visar rapportens huvudsakliga resultat. Skattningarna som visas i figuren kommer från en skillnad-i-skillnader-analys där 2022 utgör referensåret. Skattningen för 2023 visar således hur 2023 års skillnad i andelen som börjar förskolan till hösten mellan 3–5-åringar i nyanlända familjer respektive 3–5-åringar i övriga familjer förhåller sig till motsvarande skillnad år 2022. Skattningarna för åren 2015–2021 reflekterar samma typ av jämförelse med 2022 och syftar således till att testa metodens underliggande antagande. Vi kan börja med att notera att skillnaden mellan nyanlända och övriga familjer var

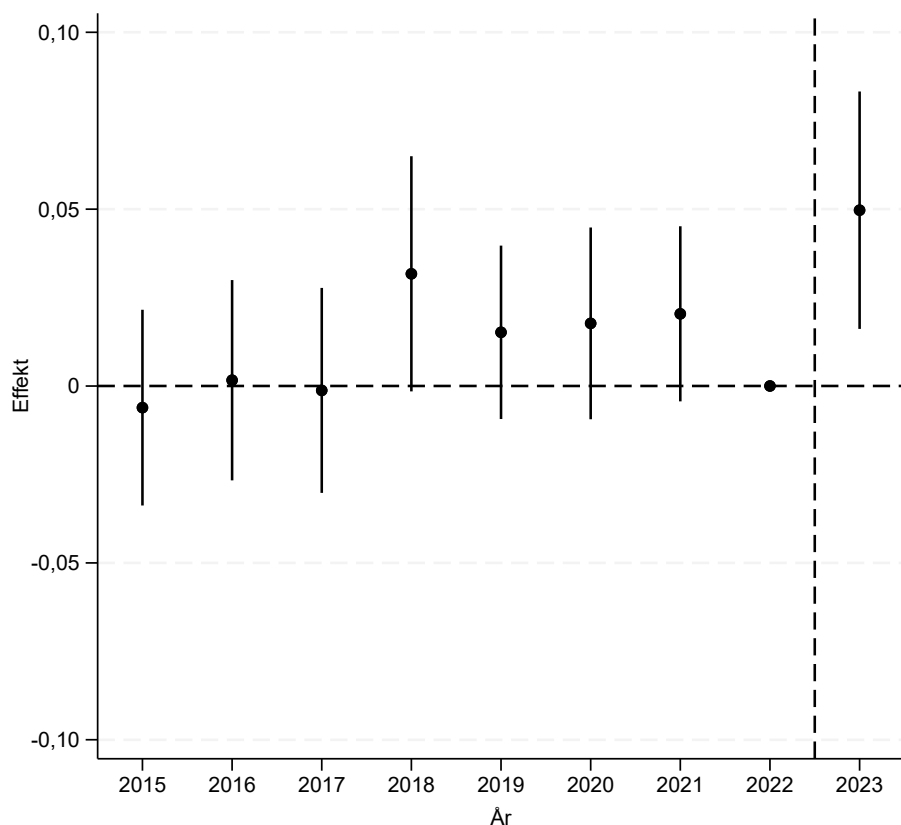
stabil under åren före reformen. Ingen skillnad under åren 2015–2021 är statistiskt skild på 5-procentnivån från motsvarande skillnad 2022. Skattningarna från perioden 2015–2021 är inte heller *gemensamt* statistiskt skilda från noll. Sammantaget ger detta starkt stöd för vårt antagande om att skattningen för år 2023 inte hade varit statistiskt skild från noll i frånvaro av reformen avseende de särskilda platserbjudandena.

Den skattade effekten för år 2023, som vi tolkar som en kausal effekt av de särskilda platserbjudandena, är nära fem procentenheter. Denna effekt är statistiskt säkerställd på 1-procentnivån; det är alltså mycket osannolikt att den har uppstått på grund av slumpvariation.¹¹ Storleken på effekten kan sättas i relation till andelen 3–5-åringar i nyanlända familjer som började i förskolan till hösten under 2022, dvs. året före reformen. Denna andel låg då på 29 procent (se Tabell 1), vilket innebär att de särskilda platserbjudandena har ökat andelen 3–5-åringar i nyanlända familjer som skrivs in i förskolan med drygt 17 procent ($5/29=0,172$). Vi bedömer att detta är en relativt stor effekt. Samtidigt bör det betonas att en majoritet (ungefär 66 procent) av de nyanlända barnen kvarstår som ej inskrivna i förskola trots interventionen med särskilda platserbjudanden.

I underavsnitten som följer kommer vi att undersöka hur känsligt huvudresultatet i Figur 2 är för förändringar i modellspecifikationen och i urvalskriterierna för studiepopulationen. Vi kommer också att skatta separata effekter för olika undergrupper, uppdelade efter barnens och föräldrarnas bakgrundsegenskaper, för att se om det finns variation i reformeffekterna.

¹¹ Vi har även skattat en modell där alla år före reformen, dvs. 2015–2022, utgör en gemensam referensperiod i kontrast till huvudmodellen där bara år 2022 är referensår. Denna modell ger en något lägre effektskattning på knappt 4 procentenheter, men skattningen är fortfarande statistiskt säkerställt skild från noll på 5-procentnivån.

Figur 2 Effekten av de särskilda platserbjudandena på förskoleinskrivning



Not: Figuren visar punktestimat med tillhörande 95-procentiga konfidensintervall. Konfidensintervallen bygger på standardfel som är klustrade på kommunnivå. År 2022 utgör referensår. 120 882 observationer ingår i skattningen. Effekterna för åren 2015–2021 ska betraktas som så kallade placeboeffekter medan skattningen för år 2023 fångar effekten av de särskilda platserbjudandena på förskoleinskrivning.

5.1 Känslighetsanalys

Vår huvudskattning bygger på en uppsättning val vi gjort vad gäller studiepopulation, modellspecifikation och definition av förskoleinskrivning. Vi har givetvis gjort dessa val för att vi anser att de är rimliga och riktiga men det är ändå viktigt att undersöka vad som händer med resultaten när alternativa tillvägagångssätt används. I Tabell 3 redovisar vi därför resultat från ett flertal känslighetsanalyser. I den första kolumnen återfinns vår huvudskattning för att enkelt kunna göra jämförelser med de alternativa skattningarna.

Den första känslighetsanalysen i kolumn (2) består i att exkludera barn inskrivna i förskolan efter den 14 september från analysen. Vi gör detta för att undvika att fånga upp en eventuell mekanisk effekt av de särskilda plats-

erbjudandena på förskoleinskrivning. Som vi noterade i avsnitt 2.2 är kommunen, även om det inte inkommer något svar på erbjudandet, skyldig att hålla platsen reserverad till och med en månad efter erbjudandets startdatum. Under denna månad är barnet preliminärt inskrivet i förskolan och om startdatumet är 15 september eller senare finns det en risk att barn som de facto aldrig börjat i förskolan dyker upp i Förskoleregistret den 15 oktober. Eftersom platsererbjudandet gäller en plats i allmän förskola som mer eller mindre ska följa grundskolans terminer bör det vara mycket ovanligt med sådana sena startdatum på erbjudandena, men för säkerhets skull har vi ändå gjort en skattning där barn med sena startdatum exkluderas från analysen. Resultatet i kolumn (2) visar att detta har mycket liten betydelse för effekten vilket vi ser som betryggande.

Analyserna i kolumn (3) och (4) berör frågan om vilka familjer som faktiskt befinner sig i Sverige. I vår huvudskattning kräver vi att barnet ska vara folkbokfört i Sverige den 31 december 2022 *och* den 31 december 2023 för att ingå i analysurvalet (och på motsvarande sätt för barn som tas upp i urvalet de tidigare åren). Vi gör detta för att göra det mer troligt att barnet och föräldrarna faktiskt befinner sig i Sverige under hela 2023 och kan reagera på platsererbjudandet. Samtidigt kan det vara tveksamt att betinga urvalet på något som observeras efter interventionen man studerar (i detta fall de särskilda platsererbjudandena). I kolumn (3) har vi därför släppt på restriktionen vad gäller folkbokföring den 31 december innevarande år. Vi kräver bara folkbokföring den 31 december året innan, vilket gör att urvalet blir knappt 10 procent större. Resultatet blir fortfarande väldigt likt vår huvudskattning. I kolumn (4) återgår vi till huvudspåret vad gäller folkbokföring både året före och innevarande år och kräver dessutom att familjen hade åtminstone någon registrerad disponibel inkomst under året innan för att inkluderas i studiepopulationen. Denna inkomstrestriktion, som minskar urvalet med drygt 6 procent, gör det ännu mer sannolikt att familjen faktiskt befinner sig i Sverige. Skattningen blir något lägre med detta urval men är fortfarande statistiskt säkerställd.¹²

I kolumn (5) gör vi gruppen ”Ej nyanlända” mer lik gruppen nyanlända genom att begränsa studiepopulationen till barn med utrikes födda föräldrar. Detta minskar antalet observationer ganska kraftigt men den skattade effekten är fortfarande väldigt lik huvudresultatet i kolumn (1).¹³

¹² Det förekommer att individer finns kvar i folkbokföringen trots att de har lämnat landet. Att inte ha någon registrerad disponibel inkomst kan indikera att så är fallet. Resultatet blir mycket lika om vi i stället kräver disponibel inkomst under innevarande år för att inkluderas i studiepopulationen.

¹³ För att göra grupperna ännu mer lika har vi även skattat en modell där studiepopulationen är begränsad till familjer med max 10 års vistelsetid i Sverige. Denna skattning ger ett mycket liknande punktestimat men är inte längre statistiskt säkerställd på grund av det lägre antalet observationer (se Hall m.fl. 2025).

I kolumn (6) behåller vi studiepopulationen från huvudskattningen men skattar en modell helt utan kontrollvariabler. Effekten kvarstår även här och blir till och med något större. Sammantaget visar de olika känslighetsanalyserna att den skattade effekten av de särskilda platserbjudandena är robust.

Slutligen visar vi i den sjunde kolumnen resultat från en placeboanalys där samma typ av skillnad-i-skillnader-modell skattas på en studiepopulation bestående av 1–2-åringar som inte är inskrivna i förskolan.¹⁴ Barn i nyanlända familjer i denna åldersgrupp fick inga särskilda platserbjudanden 2023 och det finns därför ingen anledning att förvänta sig en effekt för denna grupp. Om det ändå skulle finnas en effekt tyder det på att skillnader mellan nyanlända och övriga familjer kan uppstå även i frånvaro av en reform, vilket givetvis skulle ifrågasätta vår tolkning om att det finns en kausal effekt av policyn. Skattningen i kolumn (7) är dock väldigt nära noll, vilket ger stöd för att vår huvudskattning i den första kolumnen också hade varit nära noll i frånvaro av reformen avseende särskilda platserbjudanden.

Tabell 3 Skattningar från olika modellvariationer

Kolumn:	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Modell:	Huvud- skattning	Start före 15 sep	Folkbokförd året innan	Inkomst året innan	Utrikes födda	Inga kontroller	Placebo 1–2 år
Effekt	0,050*** (0,017)	0,052*** (0,016)	0,059*** (0,015)	0,042** (0,018)	0,043** (0,018)	0,059** (0,024)	0,001 (0,007)
Andel 2022	0,286	0,251	0,248	0,311	0,286	0,286	0,414
Antal obs.	120 882	116 374	132 504	113 200	57 321	120 889	1 133 838

Not: Tabellen visar skattningar av koefficienten förknippad med år 2023 från olika variationer av den skillnad-i-skillnader-modell som beskrevs i avsnitt 4. I den första kolumnen visas huvudskattningen från Figur 2 (år 2023). I den andra kolumnen exkluderar vi barn som skrevs in i förskolan efter den 14 september. I den tredje kolumnen släpper vi på restriktionen att barnet ska vara folkbokfört i Sverige den 31 december innevarande år: vi kräver bara folkbokföring den 31 december året innan. I den fjärde kolumnen kräver vi att familjen hade åtminstone någon registrerad disponibel inkomst under året innan för att inkluderas i studiepopulationen. I den femte kolumnen avgränsas studiepopulationen till att enbart innefatta barn med utrikes födda föräldrar. I den sjätte kolumnen används samma studiepopulation som i huvudskattningen men vi inkluderar inga kontrollvariabler i modellen. I den sjunde kolumnen byts studiepopulationen helt ut och en placeboskattning utförs på 1–2-åringar. ***/**/**** anger om resultatet är statistiskt säkerställt på 10/5/1-procentsnivån. I parentes visas standardfel som är klustrade på kommunnivå. Andel 2022 syftar på andelen barn i nyanlända familjer, ej inskrivna i förskolan våren 2022, som började i förskolan till hösten 2022.

¹⁴ Det är mycket vanligare att 1–2-åringar inte är inskrivna i förskolan, därav den avsevärt större studiepopulationen.

5.2 Effekter i olika grupper

Vi studerar först om effekten av reformen på förskoleinskrivning varierar beroende på barnets kön och ålder. Skattningarna i Tabell 4 tyder på att kön och ålder har liten betydelse för reformeffekten. De särskilda platserbjudandena har ökat inskrivningen i förskola för samtliga grupper och det finns ingen statistiskt säkerställd skillnad i effekten mellan pojkar och flickor respektive mellan 3-åringar och 4–5-åringar. Den absoluta effekten är lite större för 3-åringar än för 4–5-åringar men i relativa termer (dvs. i jämförelse med andelen 2022) är de skattade effekterna mycket lika.

Tabell 4 Effekter uppdelat på barnets kön och ålder

Grupp:	Pojkar	Flickor	3-åringar	4–5-åringar
Effekt	0,045** (0,022)	0,054** (0,024)	0,060** (0,024)	0,041* (0,021)
Andel 2022	0,284	0,287	0,355	0,235
Antal obs.	61 250	59 624	58 152	62 721

Not: Tabellen visar skattningar av koefficienten förknippad med år 2023 från den skillnad-i-skilnadermodell som beskrevs i avsnitt 4. **/**/***/*** anger om resultatet är statistiskt säkerställt på 10/5/1-procentsnivån. I parentes visas standardfel som är klustrade på kommunnivå. Andel 2022 syftar på andelen barn i nyanlända familjer, ej inskrivna i förskolan våren 2022, som började i förskolan hösten 2022.

Vi har också undersökt om reformeffekten varierar med avseende på mammas utbildningsnivå och skäl för invandring. Dessa resultat redovisas i Tabell 5. När det gäller utbildning kan vi konstatera att effekten är större när mamman har hög utbildning, här definierat som mer än gymnasieutbildning. För denna grupp är effekten statistiskt säkerställd och ligger på drygt 8 procentenheter. I familjer där mamman har som mest gymnasieutbildning är den skattade effekten knappt 4 procentenheter och inte statistiskt säkerställd.¹⁵ Samtidigt är den statistiska precisionen inte tillräcklig för att fastslå att effekterna i de två utbildningsgrupperna är statistiskt skilda från varandra.

I kolumn (3) består studiepopulationen av familjer där mamman är flykting/skyddsbehövande eller anhörig till flykting/skyddsbehövande. För denna grupp är den skattade effekten relativt liten, 1,3 procentenheter, och inte statistiskt skild från noll. Den statistiska osäkerheten är dock stor och ett 95-procentigt konfidensintervall omfattar effektstorlekar från –5,1 till 7,7 procentenheter. I gruppen där mamman varken är flykting/skyddsbehövande eller anhörig till

¹⁵ Om urvalet begränsas till familjer där mamman saknar gymnasieutbildning blir den skattade effekten ytterligare lite lägre: knappt 2 procentenheter (se Hall m.fl. 2025).

flykting/skyddsbehövande är effekten knappt 6 procentenheter och statistiskt säkerställd med god marginal. Återigen är dock effekterna i de två grupperna inte statistiskt skilda från varandra.

Även om skillnaderna i effektstorlek mellan grupperna i Tabell 5 ska tolkas med försiktighet på grund av den sviktande statistiska precisionen finns ett mönster som är värt att uppmärksamma: erbjudandena om reserverade förskoleplatser förefaller ha haft svagare effekt i de familjer där mamman har egenskaper som är förknippade med en svagare anknytning till arbetsmarknaden. Baserat på tidigare internationell forskning är det också i dessa familjer som barnen kan förväntas ha störst nytta av att delta i förskoleverksamhet (se t.ex. Cornelissen m.fl. 2018).

Tabell 5 Effekter uppdelat på föräldrarnas egenskaper

Grupp:	Mamman hög utbildning	Mamman låg utbildning	Mamman flykting	Mamman ej flykting
Effekt	0,081*** (0,028)	0,038 (0,023)	0,013 (0,033)	0,059*** (0,016)
Andel 2022	0,258	0,296	0,301	0,278
Antal obs.	45 336	75 537	38 242	82 625

Not: Tabellen visar skattningar av koefficienten förknippad med år 2023 från den skillnad-i-skillnadermodell som beskrevs i avsnitt 4. I den första kolumnen är analysen begränsad till familjer där mamman har mer än gymnasieutbildning. I den andra kolumnen är analysen begränsad till familjer där mamman har som mest gymnasieutbildning. I den tredje kolumnen är analysen begränsad till familjer där mamman är flykting/skyddsbehövande eller anhörig till flykting/skyddsbehövande. I den fjärde kolumnen är analysen begränsad till familjer där mamman varken är flykting/skyddsbehövande eller anhörig till flykting/skyddsbehövande. */**/***/*** anger om resultatet är statistiskt säkerställt på 10/5/1-procentnivån. I parentes visas standardfel som är klustrade på kommunnivå. Andel 2022 syftar på andelen barn i nyanlända familjer, ej inskrivna i förskolan våren 2022, som började i förskolan hösten 2022.

6 Kan enbart information öka deltagandet?

Vi har tidigare noterat att kontrollgruppen i vår undersökning inte var helt opåverkad av reformen. Ej inskrivna 3–5-åringar som inte fick ett plats-erbjudande, eftersom de inte räknades till gruppen nyanlända, var fortfarande föremål för en informationskampanj som potentiellt kan ha ökat andelen som började i förskolan till hösten 2023. De resultat som vi hittills redovisat i avsnitt 5 ska därför tolkas som effekten av att få ett erbjudande om en reserverad plats i förskolan relativt effekten av att bara få information om förskolan. Effekterna i avsnitt 5 ger starkt stöd för att erbjudanden om en reserverad förskoleplats ökar inskrivningen i förskola *mer* än vad en ren informationskampanj gör, men det

betyder inte nödvändigtvis att effekten av informationskampanjen var noll. Det krävs kompletterande analyser för att klarlägga informationens betydelse. I detta avsnitt utför vi sådana analyser genom att använda 2-åringar, som inte alls berördes av reformen, som kontrollgrupp.¹⁶ Den statistiska analysmetoden är fortfarande skillnad-i-skillnader av samma typ som beskrevs i avsnitt 4 men nu handlar det om att jämföra 3-åringar och 2-åringar i stället för nyanlända och ej nyanlända.

Vi gör två typer av analyser. I den första analysen studerar vi ej inskrivna 3-åringar och 2-åringar i nyanlända familjer och jämför andelen som börjar i förskolan till hösten före och efter reformen. 3-åringarna i dessa familjer fick platserbjudanden och information om förskolan till följd av reformen, precis som i vår huvudanalys, medan 2-åringarna inte alls berördes av reformen. Detta skiljer sig från vår huvudanalys där kontrollgruppen (dvs. ej inskrivna 3–5-åringar i övriga familjer) också var föremål för informationskampanjen. Jämförelsen med 2-åringarna som kontrollgrupp fångar därför både effekten av platserbjudandena och informationen. Den skattade reformeffekten i denna analys bör därför, om något, vara större än i huvudanalysen. Om informationen inte har någon betydelse för andelen som börjar i förskolan bör resultatet i stället vara väldigt likt skattningen från vår huvudmodell i avsnitt 5. I den första kolumnen i Tabell 6 ser vi att den skattade reformeffekten är en statistiskt säkerställd ökning av inskrivningsandelen med 5,9 procentenheter. Denna effekt ligger nära vår tidigare skattning på 5 procentenheter (se kolumn 1 i Tabell 3), vilket indikerar att informationskampanjen hade liten betydelse.

För att ytterligare undersöka informationskampanjens betydelse för förskoleinskrivning skattar vi, i den andra analysen, motsvarande modell för familjer som ej räknas till gruppen nyanlända. Föräldrarna till 3-åringarna i dessa familjer fick inga erbjudanden om en reserverad plats i förskolan utan bara information från kommunen om bl.a. rätten till allmän förskola och förväntade fördelar av att delta i förskolans verksamhet. Återigen utgör 2-åringarna, som inte berördes av reformen, kontrollgrupp. Skattningen från denna analys ska alltså tolkas som effekten av att få information relativt att inte få något utöver det vanliga. Resultatet i den andra kolumnen i Tabell 6 ger inget stöd för att informationen ökade förskoledeltagandet och ligger därmed i linje med slutsatsen från analysen av de nyanlända. Den skattade effekten är till och med svagt negativ men är inte statistiskt skild från noll. Sammantaget tyder resultaten i detta avsnitt på att det

¹⁶ En nackdel med att använda 2-åringar som kontrollgrupp är att de inte omfattas av allmän förskola. Trots att vår analysmetod bör kunna hantera den typen av permanenta skillnader mellan grupperna finns det en viss kvarvarande osäkerhet. Detta är orsaken till att vi betraktar undersökningen med 2-åringar som kontrollgrupp som en kompletterande analys snarare än en huvudanalys.

inte är brist på information som hindrar föräldrar från att skriva in sina barn i förskolan.

Tabell 6 Effekten av platserbjudande respektive enbart information

Grupp:	Nyanlända	Ej nyanlända
Typ av effekt:	Platserbjudande + Information	Information
Effekt	0,059** (0,027)	-0,009 (0,012)
Andel 2022	0,355	0,389
Antal obs.	29 300	240 128

Not: Tabellen visar skattningar av koefficienten förknippad med år 2023 från den skillnad-i-skillnadermodell som beskrivs i avsnitt 6 (där 3-åringar utgör behandlingsgrupp och 2-åringar kontrollgrupp). I den första kolumnen studerar vi nyanlända familjer. I den andra kolumnen studerar vi familjer som ej räknas till gruppen nyanlända. **/**/**** anger om resultatet är statistiskt säkerställt på 10/5/1-procentsnivån. I parentes visas standardfel som är klustrade på kommunnivå. Andel 2022 syftar på andelen bland 3-åringarna, ej inskrivna i förskolan våren 2022, som började i förskolan hösten 2022.

7 Slutsatser

I denna rapport har vi utvärderat en reform från 2023 som föreskriver att kommuner ska skicka ut erbjudanden om en reserverad plats i allmän förskola till 3–5-åringar i nyanlända familjer även om föräldrarna inte ansökt om plats. Barn i nyanlända familjer deltar i lägre utsträckning i förskola än andra barn och den nya lagstiftningen, som tillämpades för första gången inför hösten 2023, syftar till att öka förskoledeltagandet bland dessa barn.

För att undersöka om de särskilda platserbjudandena till nyanlända haft någon effekt på förskoleinskrivning studerar vi 3–5-åringar som *inte* var inskrivna i förskolan våren 2023 (då erbjudandena inför hösten skickades ut). Våra resultat visar en statistiskt säkerställd ökning av förskoledeltagandet bland barn i nyanlända familjer till följd av de särskilda platserbjudandena. Tack vare plats-erbjudandena uppskattar vi att andelen som började i förskolan till hösten ökade från ungefär 29 till 34 procent. Detta resultat är intressant eftersom tidigare forskning visar att barn med utländsk eller svag socioekonomisk bakgrund särskilt gynnas, med avseende på senare skolresultat, av att gå i förskola.

Vi har även undersökt om olika grupper av nyanlända påverkades olika mycket av de särskilda platserbjudandena, men eftersom det bara var drygt 2 000 barn som omfattades är den statistiska precisionen i subgruppsanalyserna ganska låg och eventuella skillnader mellan grupper ska tolkas med försiktighet. Resultaten pekar dock mot att effekten av de särskilda platserbjudandena på förskoleinskrivning är större när mamman har åtminstone någon form av

eftergymnasial utbildning. Den är också tydligare när mamman invandrat av andra skäl än som flykting/skyddsbehövande eller anhörig till en flykting/skyddsbehövande, såsom för eget eller partners arbete eller studier. Även om policyn med de särskilda platserbjudandena i genomsnitt lyckats öka förskoledeltagandet bland 3–5-åringar i nyanlända familjer tyder alltså resultaten från subgruppsanalyserna på att effekten varit begränsad i de grupper där barnen, baserat på tidigare forskning, kan förväntas ha allra störst nytta av att delta i förskoleverksamhet.

Ej inskrivna 3–5-åringar som inte räknades till gruppen nyanlända fick inga särskilda platserbjudanden men den nya lagen innebar ändå att kommunerna skulle arbeta uppsökande mot dessa familjer och ge information om bl.a. rätten till en plats i allmän förskola och förväntade fördelar för barnet av att gå i förskolan. Våra kompletterande analyser visar att denna informationskampanj inte ledde till att fler barn började i förskolan till hösten; effekten ligger nära noll. Det faktum att platserbjudanden, men inte enbart information, kan öka inskrivningen i förskola tyder på att det är administrativa hinder i samband med ansökan snarare än brist på information som hindrar vissa föräldrar från att skriva in sina barn i förskolan. Samtidigt vill vi poängtera att en majoritet av de nyanlända barnen som fick erbjudande om en reserverad plats, ungefär 66 procent, trots allt inte tog platsen i anspråk. Administrativa hinder kan alltså bara förklara en mindre del av det lägre förskoledeltagandet bland nyanlända. Detta pekar mot att den största delen istället kan hänga samman med preferenser för att inte ha barnen i förskolan. Det är självklart svårt att veta anledningarna till sådana preferenser men tidigare kvalitativ forskning har pekat på kulturella normer och lägre förtroende för institutioner som möjliga förklaringar (se t.ex. Vesely 2013; Garvis 2021; Shomary 2022).

Referenser

- Corazzini, L., Meschi, E. och Pavese, C. 2021. Impact of early childcare on immigrant children's educational performance. *Economics of Education Review*, 85, 102181.
- Cornelissen, T., Dustmann, C., Raute, A. och Schönberg, U. 2018. Who benefits from universal child care? Estimating marginal returns to early child care attendance. *Journal of Political Economy*, 126(6), 2356–2409.
- Cunha, F. och Heckman, J. 2007. The technology of skill formation. *American Economic Review*, 97(2), 31–47.
- Davidai, S., Gilovich, T. och Ross, L. D. 2012. The meaning of default options for potential organ donors. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 109(38), 15201–15205.
- Dietrichson, J., Lykke Kristiansen, I. och Viinholt, B. A. 2020. Universal pre-school programs and long-term child outcomes: A systematic review. *Journal of Economic Surveys*, 34(5), 1007–1043.
- Duncan, G., Kalil, A., Mogstad, M. och Rege, M. 2023. Chapter 1 - Investing in early childhood development in preschool and at home. In *Handbook of the Economics of Education* (edited by Hanushek, E., Machin, S. och Woessmann, L), 6, 1–91. Elsevier.
- Garvis, S. 2021. An explorative study of skilled immigrant mothers' perspectives toward Swedish preschools. *Journal of Research in Childhood Education*, 35(3), 389–398.
- Hall, C., Lindahl, E. och Rosenqvist, O. 2025. Increasing participation in preschool - Evidence from a default enrollment policy. IFAU working paper 2025:18.
- Heckman, J. 2007. The economics, technology, and neuroscience of human capability formation. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 104(33), 13250–55.
- Jachimowicz, J. M., Duncan, S., Weber, E. U. och Johnson, E. J. 2019. When and why defaults influence decisions: A meta-analysis of default effects. *Behavioural Public Policy*, 3(2), 159–186.
- McKenzie, C. R., Liersch, M. J. och Finkelstein, S. R. 2006. Recommendations implicit in policy defaults. *Psychological Science*, 17(5), 414–420.

- OECD. 2025. *Reducing inequalities by investing in early childhood education and care*. Starting Strong. OECD Publishing.
- Prop. 2008/09:115. Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2009/02/prop.-200809115>
- Prop. 2021/22:132. Förskola för fler barn. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2022/03/prop.-202122132>
- SFS 2022:833. Lag om ändring i skollagen (2010:800). <https://www.svenskforfattningssamling.eu/doc/2022833.html>
- Shomary, W. 2022. *The road from Damascus: New arrival immigrant families and the Swedish preschool*. Doktorsavhandling, Stockholms universitet.
- SOU 2020:67. Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/11/sou-202067/>.
- Vesely, C. K. 2013. Low-income African and Latina immigrant mothers' selection of early childhood care and education (ECCE): Considering the complexity of cultural and structural influences. *Early Childhood Research Quarterly*, 28(3), 470–486.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet med placering i Uppsala.

IFAU ska främja, stödja och genom forskning genomföra uppföljningar och utvärderingar.

Uppdraget omfattar effekter av arbetsmarknads- och utbildningspolitik, arbetsmarknadens funktionssätt och arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen.

I rapportserien presenteras såväl IFAU:s forskning som resultat av samarbeten med andra nationella och internationella forskningsorganisationer.

IFAU delar årligen ut bidrag till olika forskningsprojekt, vars resultat publiceras i rapportserien.

Rapporterna kan vara fristående eller publiceras tillsammans med ett Working paper.

Alla IFAU:s publikationer finns på www.ifau.se